

PROGRAM WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.).
4. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.).
5. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
6. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).
7. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).
8. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 276 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
10. Statut Technikum Mechaniczno - Elektrycznego im. Nikoli Tesli w Chorzowie (tekst jednolity z 12.11.2020 r.).

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców uchwałą nr3/22/23..... z dnia 15.09.2022 roku oraz przedstawiony przez Radę Pedagogiczną uchwałą nr8/22/23..... z dnia 15.09.2022 roku

*W wychowaniu chodzi właśnie o to,
Ażeby człowiek stawał się coraz bardziej
Człowiekiem - o to, ażeby bardziej był,
A nie tylko więcej miał;
Aby więc poprzez wszystko, co ma,
co posiada, to znaczy ażeby również
Umiał bardziej być nie tylko z drugim,
ale i dla drugich”*

Jan Paweł II UNESCO 02.06.1980 r.

Wychowanie jest jednym z głównych zadań nauczycieli i wychowawców. Sławne powiedzenie Jana Zamoyskiego: „Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie” jest jednym z przykładów promocji dla takiego właśnie podejścia. Konstytucja RP w art. 48 ust. 1 określa prawo rodziców do wychowania swojego dziecka. Z tego wynika, że nauczyciele w zakresie wychowania mają funkcję wspomagającą i uzupełniającą w stosunku do rodziców. Oznacza to, że program wychowawczo-profilaktyczny szkoły powinien cieszyć się ogólną akceptacją rodziców oraz służyć rozwojowi uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej specyfiki w zakresie poziomu dojrzałości, wolności sumienia i wyznawanych przekonań. Nieodzowna w pracy wychowawczej jest integralność wychowania z wiedzą i rozwijaniem umiejętności. Nie wolno ich od siebie oddzielać, gdyż wychowanie musi posilkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie. Wychowanie to także posługiwanie się pewnymi umiejętnościami, przez które formułuje się swoją osobowość. Nie wolno odrywać wychowania od wiedzy i od umiejętności. „Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia”. Zasadniczym celem programu wychowawczego szkoły jest planowanie zadań wychowawczych, zmierzających do zapewnienia uczniom przyjemnych warunków pobytu w szkole, życzliwe i podmiotowe ich traktowanie, poszanowanie godności osobistej, zapewnienie wszechstronnego rozwoju oraz możliwości udziału w życiu szkoły poprzez działalność samorządową. Cały proces wychowawczy w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 3 skoncentrowany jest na kształtowaniu dojrzałości uczniów, co wiąże się z tworzeniem sytuacji dydaktycznych, sprzyjających dokonywaniu wyborów oraz pełnieniu różnych ról społecznych: współmałżonka, rodzica, pracownika oraz praworządnego obywatela. Program ten określa specyfikę działalności wychowawczej wszystkich typów szkół wchodzących, zgodnie ze statutem szkoły, w skład Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 3. Program ten ujmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym, zgodnie z aktualnymi ustawami oświatowymi i rozporządzeniami, stanowiące podstawę tożsamości Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 3.

Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb szkoły (Załącznik Nr 1) pod kątem bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli, kształtowania świadomości proekologicznej i potrzeb związanych z kształtowaniem postawy patriotycznej i wartości humanistycznych wśród młodzieży i oceny sylwetki absolwenta przeprowadzonej na zakończenie roku szkolnego w klasach czwartych.

- wyników badań uczniów klas pierwszych w miesiącu wrześniu 2021 roku,
- wyników badań rodziców uczniów klas pierwszych w miesiącu wrześniu 2021 roku,
- wyników badań uczniów klas 1-3, nauczycieli i rodziców w zakresie bezpieczeństwa, respektowania norm społecznych, kształtowania świadomości proekologicznej i postaw patriotycznych oraz wartości humanistycznych,
- wyników badań sylwetki absolwenta na zakończenie nauki w szkole w klasach czwartych,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki realizowanych w roku szkolnym 2016/2017,
- wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych itp.).

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (Dyrektor, Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

I. Wizja Szkoły

Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 3 to szkoła przyjazna dla uczniów, dająca poczucie bezpieczeństwa, stwarzająca optymalne warunki do rozwoju intelektualnego uczniów, gwarantująca dobre i skuteczne nauczanie. Szkoła, która kształtuje swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego tak, aby mogli oni sprostać wyzwaniom współczesnego świata, odnieść sukcesy osobiste i zawodowe, każdy na swoją miarę.

II. Misja Szkoły

Szkoła jest wspólnotą opartą na zasadach partnerstwa, przyjaźni, szacunku, poszanowania wyznawanych przekonań i wzajemnej pomocy. Nauczyciele w swoich działaniach dydaktyczno – wychowawczych kierują się dobrem uczniów, troską o ich bezpieczeństwo i zdrowie, kształtują właściwą postawę moralną i obywatelską swoich wychowanków, dążą do pełnego rozwoju ich osobowości. Szkoła pomaga uczniom w ich rozwoju poprzez stworzenie bezpiecznej i twórczej atmosfery procesu nauczania, rozpoznawanie, zachęcanie i rozwijanie indywidualnych uzdolnień i umiejętności na miarę posiadanych możliwości intelektualnych, rozbudzanie chęci i szacunku do nauki, pojmowanej jako proces trwający przez całe życie, rozwijanie poczucia dumy z osiągniętych wyników. Szkoła przygotowuje uczniów do przyszłego życia poprzez uczenie wzajemnej tolerancji i respektowania potrzeb innych ludzi, kształtowanie pozytywnego stosunku do nauki i pracy, poznawanie zasad współżycia społecznego, zachęcanie do działania zespołowego, uświadamianie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze, kształtowanie umiejętności zawodowych. Szkoła, bardzo dobrze wyposażona, wykorzystująca najnowsze technologie informacyjne, wspiera swoich uczniów w przygotowaniu się do funkcjonowania w szybko zmieniającym się świecie.

III. Sylwetka absolwenta

Absolwent naszej szkoły swój system wartości opiera na: miłości, mądrości, bezpieczeństwie i poszanowaniu tradycji.

Nasz absolwent:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności;
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia;
- szanuje siebie i innych;
- jest odpowiedzialny;
- zna historię i kulturę własnego narodu i regionu oraz tradycje szkoły, przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia;
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego;
- jest tolerancyjny;
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne;
- jest ambitny;
- jest kreatywny;
- jest odważny;
- jest samodzielny;

- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych;
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy;
- jest odporny na niepowodzenia;
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole;
- posiada umiejętność zdobywania, przetwarzania i wykorzystywania wiedzy;
- umie samodzielnie, twórczo i krytycznie myśleć;
- rozwija zainteresowania, talenty i pasje;
- jest przygotowany do studiowania lub podjęcia pracy zawodowej;
- jest dobrym fachowcem w swoim zawodzie;
- potrafi funkcjonować w społeczeństwie informacyjnym.

IV. Sylwetka wychowawcy

Wychowawca w naszej szkole swój system wartości opiera na: miłości, mądrości, szacunku, tolerancji, bezpieczeństwie i poszanowaniu tradycji.

Nasz wychowawca:

- wspiera indywidualny rozwój ucznia;
- wdraża uczniów do pełnienia różnych ról społecznych;
- jest autentyczny i ma poczucie własnej wartości;
- jest refleksyjnym praktykiem;
- wzbudza u uczniów ciekawość świata;
- jest kreatywny;
- inspiruje do podejmowania samodzielnych, twórczych działań;
- motywuje uczniów do samopoznania i udziału we własnym rozwoju;
- wspiera uczniów w ich życiowych problemach;
- nie unika sytuacji konfliktowych, potrafi je uzwnętrznić i rozwiązywać;
- buduje atmosferę tolerancji, wzajemnego szacunku, oczekuje poszanowania własnej godności i szanuje godność innych;
- jasno formułuje swoje myśli, precyzyjnie określa swoje oczekiwania;
- dba o własny rozwój;
- jest specjalistą w swojej dziedzinie;
- zna obowiązujące w szkole zasady i ich przestrzega;
- organizuje wraz z zespołem klasowym życie kulturalne klasy, szkoły;
- swoją wiedzę i doświadczeniem dzieli się z innymi.

V. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka

Ważnym zadaniem zespołu opracowującego Program Wychowawczo-Profilaktyczny było określenie czynników ryzyka i czynników chroniących oraz sformułowanie działań osłabiających i wzmacniających te czynniki zgodnie z Teorią czynników ryzyka i czynników chroniących / Garmezy, Hawkins, Baxley /.

CZYNNIKI RYZYKA	CZYNNIKI CHRONIĄCE <i>wspólne dla zachowań problemowych.</i>
------------------------	--

Związane z jednostką

<ul style="list-style-type: none">• trudności w nawiązywaniu relacji bezpośrednich (trudności interpersonalne)• problemy emocjonalne• niska samoocena• relacje z dysfunkcyjnym środowiskiem rówieśniczym• uleganie presji rówieśniczej• spędzanie większej niż planowana ilości czasu w Internecie• nieznanostwo zasad etycznego korzystania z Internetu• nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa w Internecie• niepowodzenia szkolne• niższa umiejętność formułowania werbalnie myśli, uczuć, potrzeb i opinii• trudne doświadczenia związane z przemocą rówieśniczą (zwłaszcza werbalną i relacyjną)• niepowodzenia szkolne• nieadekwatny obraz siebie	<ul style="list-style-type: none">• czytelne wartości, normy, zasady• przekonanie o szkodliwości środków psychoaktywnych• docenianie osiągnięć szkolnych• kompetencje społeczne• kierowanie się własną opinią i nie uleganie presji grupy• umiejętności życiowe• aspiracje życiowe i cele życiowe• poczucie własnej tożsamości• samodyscyplina i samoregulacja• sukcesy szkolne• zainteresowanie nauką• wysoka motywacja do nauki• aktywność poznawcza ucznia• rozwijanie własnych zainteresowań i pasji• uzdolnienia adekwatne do kształcenia zawodowego• wrażliwość na problemy innych i chęć niesienia pomocy• wysokie poczucie bezpieczeństwa• samoocena adekwatna do rzeczywistej wiedzy i umiejętności
---	---

Związane z grupą rówieśniczą

<ul style="list-style-type: none">• negatywna presja rówieśnicza,• brak umiejętności społecznych,• modelowanie postaw negatywnych, nieakceptowanych• przemoc rówieśnicza (werbalna i relacyjna)• grupa rówieśnicza sięgająca po środki psychoaktywne	<ul style="list-style-type: none">• konstruktywne i bogate doświadczenia społeczne i poznawcze• pozytywna aktywność społeczna• przynależność do grup o pozytywnym charakterze (np. sportowych)• zaangażowanie w pozytywną kontrolę rówieśniczą• wyznawanie zasad, wartości i norm ważnych w szkolnej społeczności
--	---

Związane z rodziną

<ul style="list-style-type: none">• bezrobocie• dysfunkcja rodziny• brak relacji dziecko – rodzina – szkoła• akceptacja zachowań ryzykownych przez rodziców• brak kontroli rodzicielskiej	<ul style="list-style-type: none">• świadomość społeczna• docenianie wartości edukacji• dobre relacje dziecko – rodzic• zasady i normy adekwatne do tych obowiązujących w szkole• zaangażowanie rodziców w życie szkoły• kontrola rodzicielska• brak akceptacji ze strony rodziców zachowań ryzykownych• stabilna sytuacja ekonomiczno-społeczna
---	---

VI. Cele ogólne

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,

- **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

1. Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- a) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- b) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- c) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- d) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- e) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- f) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- g) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- h) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- i) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- j) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

2. Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- a) Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- b) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,

- c) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- d) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- e) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- f) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

3. Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- a) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- b) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- c) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- d) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

4. Działalność profilaktyczna obejmuje:

- a) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- b) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
- c) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania te obejmują w szczególności:

- realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

VII. Struktura oddziaływań wychowawczych

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców ,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- wspierają uczniów w momentach stresu, kryzysu zdrowotnego czy psychicznego,
- reagują na wszelkie przejawy przemocy (zwłaszcza werbalnej czy relacyjnej),
- obserwują stopień motywacji uczniów do udziału w zajęciach i rozpoznają przyczyny jego spadku,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania swoich kompetencji wychowawczych.

5. Zespół wychowawców:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasad usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły,
- inne, wynikające ze specyfiki potrzeb szkoły.

6. Pedagog szkolny i pedagog specjalny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,

- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- współpracuje z nauczycielami i specjalistami w planowaniu i udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, zwłaszcza tych ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi,

7. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- rada rodziców uchwala w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

8. Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

VIII. Cele szczegółowe wychowawcze i profilaktyczne

1. Obszar rozwoju fizycznego

- a) Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
- b) W każdym roku wszyscy wychowawcy przeprowadzą co najmniej 2 godziny zajęć sprzyjających kształtowaniu postaw prozdrowotnych.
- c) 80% uczniów jest świadomych zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia, a zdrowiem.

2. Obszar rozwoju psychicznego i emocjonalnego

- a) Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
- b) Zwiększenie udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych. Średnio w każdym roku szkolnym 40% uczniów uczestniczy w szkolnych kołach zainteresowań.
- c) Wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie.
- d) Poprawa frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych. Min. 90% uczniów systematycznie realizuje obowiązek szkolny.
- e) Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby i samooceny adekwatnej do wiedzy i umiejętności ucznia.
- f) Przeprowadzenie zajęć psychoedukacyjnych z indywidualną diagnozą w klasach pierwszych na temat umiejętności samooceny i rozpoznawania swoich predyspozycji.
- g) 90% uczniów potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony.
- h) 80% uczniów potrafi wskazać konstruktywne sposoby rozwijania swoich predyspozycji i pokonywania potencjalnych trudności.

3. Obszar rozwoju społecznego

- a) Integracja zespołów klasowych. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasach I.
- b) Rozumienie i respektowanie obowiązujących norm. W każdym roku szkolnym powyżej 90% uczniów przestrzega szkolnych norm i zasad.
- c) Wdrażanie uczniów do rozwiązywania konfliktów w relacjach międzyludzkich.
- d) Rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu.

4. Obszar rozwoju duchowego

- a) Upowszechnienie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości.
- b) Do końca września każdego roku szkolnego wychowawcy zapoznają uczniów i rodziców z systemem wartości przyjętym w koncepcji pracy szkoły oraz regulacjami prawa wewnątrzszkolnego.
- c) 80% uczniów potrafi wyrażać własne uczucia i poglądy oraz bierze odpowiedzialność za własne decyzje i postępowanie.
- d) 80% uczniów jest tolerancyjnych i prezentuje postawę szacunku wobec drugiego człowieka.
- e) Poprawa relacji pomiędzy pracownikami szkoły i uczniami.

IX. Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego została zaplanowana na zakończenie całego cyklu nauki w technikum, czyli na okres 4 lat. Podczas tego okresu planowane są badania dochodzących klas pierwszych, które prowadzone będą na początku każdego roku szkolnego, a ich celem będzie analiza problemów wychowawczych i zagrożeń z jakimi przychodzą nowi uczniowie. Wnioski z tych badań będą miały wpływ na zmiany i korekty zaplanowanych działań wychowawczych i profilaktycznych w poszczególnych latach. Zaplanowano ewaluację celu, wyniku i procesu.

1. Cele ewaluacji

- **Ewaluacja celu** – określimy stopień realizacji zamierzonych celów wychowawczych i profilaktycznych.
- **Ewaluacja wyniku** – określimy jakie są skutki podjętych inicjatyw, co wynika z przeprowadzonych działań wychowawczych i profilaktycznych.
- **Ewaluacja procesu** – będziemy analizować sposób i termin przeprowadzonych działań przez konkretne osoby w trakcie realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Realizatorzy i odbiorcy działań ewaluacyjnych

Działania ewaluacyjne prowadzić będą wszyscy nauczyciele i wychowawcy zatrudnieni w szkole. Odbiorcą raportu ewaluacyjnego będzie zespół modyfikujący program wychowawczo-profilaktyczny szkoły powołany przez dyrektora szkoły. Z raportem ewaluacyjnym zostanie zapoznana rada pedagogiczna oraz rada rodziców.

3. Wskaźniki ewaluacyjne

- a) 80% uczniów jest świadomych zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia, a zdrowiem.
- b) Średnio w każdym roku szkolnym 40% uczniów uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych kołach zainteresowań i zajęciach pozalekcyjnych.
- c) Min. 90% uczniów systematycznie realizuje obowiązek szkolny.
- d) 80% uczniów potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony.
- e) 80% uczniów potrafi wskazać konstruktywne sposoby rozwijania swoich predyspozycji i pokonywania potencjalnych trudności.
- f) W każdym roku szkolnym powyżej 90% uczniów przestrzega szkolnych norm i zasad.
- g) 80% uczniów potrafi wyrażać własne uczucia i poglądy oraz bierze odpowiedzialność za własne decyzje i postępowanie.
- h) 80% uczniów jest tolerancyjnych i prezentuje postawę szacunku wobec drugiego człowieka.

4. Źródła informacji ewaluacyjnej

- **Pierwsze źródło** to osoby związane z działaniami wychowawczymi i profilaktycznymi w szkole, a więc twórcy programu, nauczyciele, uczniowie, rodzice, pracownicy administracyjni i techniczni.
- **Drugie źródło** to dokumentacja, zarówno ta prowadzona standardowo w szkole, jak i tworzona specjalnie na potrzeby działań wychowawczo-profilaktycznych.
- **Trzecie źródło** to zewnętrzni, niezależni obserwatorzy (zarówno specjaliści, jak i reprezentanci lokalnych służb mundurowych, przedstawiciele organizacji pozarządowych i firm współpracujących ze szkołą, czy zwykli mieszkańcy mający kontakt z uczniami szkoły)

5. Procedury ewaluacji

W ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego zaplanowano procedurę PRE-POST polegającą na tym, iż badania prowadzone będą dwukrotnie (czyli przed i po zrealizowaniu określonych działań czyli całości programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły) w obrębie tej samej populacji i za pomocą tych samych narzędzi. Badania zostały przeprowadzone na początku okresu edukacji i zostaną przeprowadzone na zakończenie okresu edukacji.

Badania klas pierwszych w następnych latach będą miały za zadanie korygowanie określonych zadań wychowawczych i profilaktycznych planowanych na każdy rok szkolny.

6. Metody i narzędzia ewaluacyjne

- **Ankieta**

Do badań wykorzystano ankietę diagnozującą występowanie w środowisku szkolnym i poza szkolnym zagrożeń z uwzględnieniem ich rodzaju, nasilenia i specyfiki. Ankieta badała także różnego rodzaju uzależnienia, a także poziom empatii, zaradność życiową, umiejętności interpersonalne itp. Zostali nią objęci wszyscy uczniowie klas pierwszych. Taką samą ankietę wypełnią uczniowie za 4 lata na zakończenie procesu edukacji. Co roku badać będziemy także wszystkie nowe klasy pierwsze w celu weryfikacji konkretnych zadań wychowawczych i profilaktycznych zaplanowanych na dany rok szkolny. Po każdym zaplanowanych działaniach wykorzystywana będzie ankieta do ewaluacji procesu, w której zapytamy uczestników o stopień zadowolenia z udziału w konkretnym działaniu; o to czy poleciłby innym udział w tym zadaniu; czy czuł się bezpieczny podczas realizacji tego działania oraz poprosimy go o ocenę poruszanych treści podczas konkretnych działań wychowawczych czy profilaktycznych.

- **Obserwacja**

Na diagnozę sytuacji wychowawczej ma także wpływ obserwacja uczniów przez pedagoga szkolnego, podczas jego spotkań indywidualnych z młodzieżą oraz organizowanych spotkań z klasami. Na przerwach obserwacji dokonywali nauczyciele dyżurujący. Obserwacja zachowań uczniów na przerwach prowadzona też była przez monitoring wewnętrzny szkoły. Informacje na temat obserwacji są zawarte w dziennikach lekcyjnych poszczególnych klas.

- ***Grupy fokusowe***

Grupy fokusowe wykorzystamy do analizy sytuacji w kontakcie z gronem pedagogicznym i rodzicami. W celu zebrania informacji grupy te zostały zorganizowane na początku września oraz będą zorganizowane na zakończenie procesu nauki czyli za 4 lata. Przewiduje się jednak organizację grup co roku we wrześniu w celu zebrania informacji potrzebnych w planowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych na każdy rok szkolny.

- ***Analiza dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczej***

Interwencyjne rozmowy z rodzicami uczniów dokumentowane są w dziennikach klasowych oraz teczkach osobowych uczniów. Działania interwencyjne podejmuje także pedagog szkolny, dokumentując swoje działania w dzienniku pedagoga szkolnego. Zostanie ona wykorzystana do ewaluacji programu.

7. Gromadzenie danych ewaluacyjnych i analiza zgromadzonych danych

Za zbieranie danych ewaluacyjnych odpowiedzialni są wychowawcy klas oraz pedagog szkolny, który jednocześnie jest odpowiedzialny za ich gromadzenie. Wyniki badań ewaluacyjnych wychowawca lub osoba realizująca konkretne działanie są zobowiązani przekazać wraz z dokumentami źródłowymi do pedagoga szkolnego. Na podstawie zgromadzonych danych ewaluacyjnych pedagog wraz z powołanym przez dyrektora zespołem dokonuje ewaluacji końcowej działań wychowawczych i profilaktycznych zaplanowanych w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły.

8. Modyfikacja programu wychowawczo-profilaktycznego

Przeprowadzona ewaluacja działań wychowawczych i profilaktycznych w szkole dostarczy wszechstronnych informacji na temat ich dotychczasowej skuteczności oraz zapotrzebowania na zmiany. Modyfikacji programu dokonuje zespół powołany przez dyrektora szkoły.